

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Työ ja elinkeinoministeriössä on valmisteltu hallituksen esitys ulkomaalaislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten annettua lakia, kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä annettua lakia ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia. Hallituksen esitys on valmisteltu työryhmätyönä ja valmisteluun ovat osallistuneet työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Maahanmuuttovirasto, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) ja Uudenmaan, Kaakkois-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimisto). Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alkupuolella.

Esityksestä järjestetään englanninkielinen kuulemistilaisuus tiistaina 13.8.2024 klo 13-14. Liity tilaisuuteen [linkistä](#).

Tausta

Hallitusohjelman mukaan työperusteinen oleskelulupa sidotaan nykyistä vahvemmin työhön siten, että Suomesta on poistuttava, jos henkilön työsuhde loppuu eikä hän ole kolmen kuukauden kuluessa solminut uutta työsuhdetta. Hallitusohjelman mukaan laissa lisäksi säädetään, että työnantajan on ilmoitettava työperusteisella oleskeluluvalla Suomessa oleskelevan työsuhteen loppumisesta Maahanmuuttovirastolle sanktion uhalla. Lisäksi hallitusohjelman mukaan mahdollistetaan työnteko-oikeus työperusteisilla oleskeluluvilla samalla alalla sekä aloilla, jotka voidaan aidosti todentaa työvoimapula-alaksi.

Esityksen valmistelussa on otettu huomioon hallitusohjelman edellä mainitut kirjaukset sekä asiaa koskeva EU-lainsäädäntö. Niin sanotussa yhdistelmäluopadirektiivissä säädetään saman tyyppisestä sääntelystä kuin on hallitusohjelmaan kirjattu. Uudistettu direktiivi on julkaistu 30.4.2024. Näin ollen tässä esityksessä on otettu huomioon direktiivin sääntelyä.

Tavoitteet

Esityksellä tavoitellaan, että ulkomainen työvoima pysyisi maassa ja mahdollisen työttömyyden ja sen keston aikana löytäisi uuden työpaikan ja sitä kautta perusteen jatkaa maassa oleskelua. Tavoite on tärkeä siksi, että Suomeen ja osaksi yhteiskuntaa asettautunut työntekijä ei joutuisi poistumaan maasta. Tavoite on sitä myös tilanteessa, jossa työntekijällä on perhettä, joka on asettautunut maahan ja esimerkiksi lapset ovat päivähoidossa tai käyvät koulua. Tavoite on, että Suomeen kotoutuneelle tai kotoutumisen aloittaneelle olisi mahdollista jatkaa asumista Suomessa ja että perheen aikuisten ja lasten sosiaalisiin verkostoihin ja toimintaympäristöihin ei tulisi keskeytystä tai muutosta.

Työnantajan velvollisuudeksi tulisi tehdä ilmoitus Maahanmuuttovirastolle, kun sen työntekijän työt loppuvat ennenaikaisesti. Sääntelyllä saataisiin tarkemmin tietoa ulkomaalaisten työntekijöiden tilanteesta työmarkkinoilla. Ilmoittamisvelvollisuus ei sinänsä olisi uutta, koska laissa jo säädetään työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa tiettyjä tietoja, kun se ottaa palvelukseensa ulkomaalaisen työntekijän. Molempiin ilmoittamisvelvollisuuksiin liittyisi sanktion uhka, koska työntekijätietojen ilmoittamiseen liittyy jo voimassa olevan lain mukaan sanktion uhka. Sääntelyä tarkennettaisiin, jolloin sanktiosääntelyn soveltaminen olisi selkeämpää ja toisaalta työnantajalla olisi selkeämmin tiedossa, missä ajassa ilmoittamiset tulee tehdä.

Esityksen tavoitteena on myös, että todetuille työvoimapula-aloille olisi nykyistä paremmin saatavilla työvoimaa ja että jo maassa oleskeleva työntekijän oleskeluluvan haltija voisi siten tilanteensa niin salliessa tehdä muitakin töitä kuin sitä, jota varten hänen oleskelulupansa on myönnetty. Uudistus olisi helpotus etenkin niille ulkomaalaisille työntekijöille, joille on myönnetty siis työntekijän oleskelulupa ja jotka jäisivät työttömäksi, koska tällöin he voisivat kuitenkin työskennellä todetulla työvoimapula-alalla ilman velvollisuutta hakea uutta työntekoon oikeuttavaa lupaa, kunhan lupa on voimassa.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausunnon voivat antaa myös sellaiset tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa. Lausuntoa ei tarvitse toimittaa erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antamiseksi tiedonantajan tulee rekisteröityä ja kirjautua palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät välilehdeltä Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea palvelun käyttöönottoon voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Kaikki palvelussa annetut lausunnot ovat julkisia.

Jos lausunnon antaminen palvelussa ei ole mahdollista, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/24207/2023.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 16.8.2024**.

Valmistelijat

Lisätietoja:

13.6.–5.7.: Katri Niskanen, hallitusneuvos, +358 295 047 373

15.7.–16.8.: Jarmo Tiukkanen, hallitusneuvos, +358 295 047 355

Sähköposti on muotoa etunimi.sukunimi@gov.fi.

Linkit

<https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM086:00/2023> - Linkki TEM:n hankesivuille.

<https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM086:00/2023> - Länk till arbets- och näringsministeriets projektsidor.

Liitteet:

[HE-luonnos.pdf](#)

[Huvudsakliga innehåll och lagförslag - utkast.pdf](#)

[Main contents of proposal & bills - draft.pdf](#)

[Request for Comments.pdf](#)

Jakelu:

Aalto yliopisto

Ahvenanmaan hallintotuomioistuin

Ahvenanmaan maakuntahallitus

AKAVA

Amcham Finland

AMS (Ahvenanmaan TE-toimisto tv.)

Eduskunnan oikeusasiamies

EK

Espoon kaupunki

Etelä-Karjala

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Familia Ry

Foreign Specialists in Finland

Haaga-Helia amk

Helsingin HAO

Helsingin kauppakamari

Helsingin yliopisto

Helsinki

Herizon Ry
HUS
Hämeenlinnan HAO
International Working Women of Finland
Itä-Suomen HAO
Itä-Uusimaa
Kaakkois-Suomen TE-toimisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuu
Kanta-Häme
KEHA
Kela
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keskuskauppakamari
Korkein hallinto-oikeus
Kuntaliitto
Kuntatyönantajat KT
Kymenlaakso
Lappi
Laurea amk
Länsi-Uusimaa
Maahanmuuttovirasto
Metropolia amk
Mieli without Borders ry
Moniheli
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
OPH
Pirkanmaa
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan TE-toimisto
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
Pohjois-Savo
Pohjois-Suomen HAO
Poliisihallitus
Päijät-Häme
SAK
Satakunta
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Startup Refugees
STTK
Suojelupoliisi
Suomen Ekonomit
Suomen Pakolaisapu

Suomen Startup yhteisö
Suomen yrittäjät
Tekniikan Akateemiset
The Shortcut
Turun HAO
Ulkoministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan Liitto
Vaasan HAO
Valtiovarainministeriö
Vantaa ja Kerava
Vantaan kaupunki
Varsinais-Suomi
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Ehdotuksen suoja-aika, jona aikana oleskelulupaa ei saisi peruuttaa, kun työntekijä jää työttömäksi / The proposed term of protection during which a residence permit of an employee who has become unemployed could not be withdrawn

Ehdotuksen mukaan työnteon perusteella myönnettyä oleskelulupaa ei saisi peruuttaa 3 kuukauden tai 6 kuukauden aikana, jos oleskelulupa on ollut voimassa vähintään kahden vuoden ajan, kun työntekijän jää työttömäksi. Lisäksi erityisasiantuntijalla, EU:n sinisen kortin haltijalla, kasvuyrittäjällä, yrityksen yli- ja keskijohdolla sekä ICT-lain tarkoittamalla johtajalla ja asiantuntijalla aika olisi 6 kuukautta ilman muita vaatimuksia.

Huom! Sääntelyehdotus perustuu hallitusohjelmaan ja EU-direktiiviin ((EU) 2024/1233 11 artiklan 4 kohta). Lisäksi kaikissa tapauksissa suoja-ajan käyttäminen edellyttäisi, että oleskelulupa on voimassa. Sääntely ei koskisi oleskelulupia, joihin liittyy työnteko-oikeus, eli esim. perhesidelupa ja pysyvä oleskelulupa.

According to the proposal, a **work-based residence permit could not be withdrawn** during 3 months or 6 months if the residence permit has been valid for at least two years at the time when the employee becomes unemployed. In addition, for specialists, holders of the EU Blue Card, startup entrepreneurs, those in the middle or top management of a company, and managers and specialists referred to in the ICT Act, the term of protection would be 6 months without any other requirements.

Note! The proposed regulation is based on the Government Programme and the EU Directive ((EU) 2024/1233, Article 11, paragraph 4). Moreover, in all cases, the use of the term of protection would require that the residence permit is valid. The regulation would not apply to residence permits with a right to work, such as permits based on family ties and permanent residence permits.

Antaako sääntelyehdotus riittävän pitkän suoja-ajan etsiä uusi työpaikka?

Does the proposed regulation provide a sufficiently long term of protection for holders of work-based residence permits to find a new job?

- Kyllä / Yes
- Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Työnantajan ilmoittamisvelvollisuus, kun työntekijän työt loppuvat, ja siihen liitettävä sanktion uhka / Employer's obligation to notify when the employee's work ends and the related threat of sanction

Ehdotuksen mukaan **työnantajalle säädettäisiin uusi velvollisuus ilmoittaa Maahanmuuttovirastolle, kun sen työntekijän työt loppuvat**. Työnantajan osalta säädetään tällä hetkellä jo, että kun se ottaa palvelukseen kolmannen maan kansalaisen, tulee sen ilmoittaa ulkomaalaisen nimi ja tietyt tiedot työsuhteesta. Molempien

velvollisuuksien tehosteena olisi sanktion uhka, joka perustettaisiin olemassa olevaan sanktiosäätelyyn. Lisäksi ilmoittamista tehostettaisiin siten, että **laissa säädettäisiin tarkka määräaika tehdä ilmoitus** (sähköisesti 7 päivässä, paperilla Maahanmuuttoviraston lomaketta käyttäen 10 päivässä; nyt ulkomaalaislain 82 §:n 2 momentissa säädetään, että tiedot on toimitettavaviipymättä, jonka työsuojeluviranomainen on todennut tarkoittavan viikon määräaika).

According to the proposal, **employers would be obligated to notify the Finnish Immigration Service when the work of its employee ends**. The current rules already require employers to provide the name and certain information about the employment relationship of a third-country national they employ. Both obligations would involve a threat of sanction, which would be based on the existing regulation on sanctions. In addition, notification would be made more effective by **including a precise time limit in the Act by which the notification should be submitted** (electronically 7 days, using the form of the Finnish Immigration Service 10 days; now section 82, subsection 2 of the Aliens Act provides that the information must be submitted **without delay**, which the occupational safety and health authority has stated to mean one week).

Onko esitys ilmoittamisen määräajoista 7/10 päivää riittävä?
Is the proposed time limit of 7/10 days for notifications sufficient?

- Kyllä / Yes
- Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

Onko voimassa olevan sanktiosäätelyn (esim. ulkomaalaislain 186-189 §, rikoslaki) soveltaminen riittävää ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä?
Is the application of the current regulation on sanctions (e.g. sections 186-189 of the Aliens Act, Criminal Code) sufficient for cases where the duty to notify has been neglected?

- Kyllä / Yes
- Ei / No

Perustelut vastaukselle ja muut mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Statement of reasons for the response and other possible comments on the proposed regulation

**Työnteko-oikeuden laajentaminen työvoimapula-aloille ja asetuksenantovaltuutus /
Extension of the right to work to sectors suffering from labour shortages and the
authorisation to issue decrees**

Esityksessä ehdotetaan, että työvoimapula-alat voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Esityksen liitteenä on luonnos valtioneuvoston asetukseksi työvoimapula-aloista ja esimerkinomaisesti listaus mahdollisista työvoimapula-aloista. Työnteko-oikeuden laajentaminen koskisi vain työntekijän oleskeluluvan haltijaa.

It is proposed that the sectors suffering from labour shortages may be issued by Government Decree. A draft Government Decree on sectors suffering from labour shortages, including an example of potential sectors, is appended to the proposal. The extension of the right to work would only apply to holders of residence permits for an employed person.

Mahdolliset huomiot sääntelyehdotuksesta
Possible comments on the proposed regulation

Muuta lausuttavaa esityksestä / Other comments on the proposal

Mahdolliset muut huomiot esityksestä
Possible other comments on the proposal

Hämäläinen Sonja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Niskanen Katri
Työ- ja elinkeinoministeriö